

ДО ПИТАННЯ ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ВИРОБНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті охарактеризовано сутність і зміст понять «виробництво» та «виробнича діяльність». Виокремлено узагальнені підходи науковців до трактування поняття виробничої діяльності та запропоновано його авторське трактування.

Ключові слова: виробництво, виробничий процес, виробнича діяльність.

Abstract

The article describes the essence and content of the concepts of "production" and "production activity". The generalized approaches of scientists to the interpretation of the concept of production activity are singled out and its author's interpretation is offered.

Keywords: production, production process, production activity.

Вступ

Функціонування та розвиток будь-якої економічної системи є неможливим без виробничої діяльності, оскільки в ході її здійснення вхідні ресурси перетворюються на готову продукцію, задовольняючи тим самим соціально-економічні потреби суспільства.

Виробнича діяльність є найбільш складною, водночас – визначальним видом бізнесу.

Виробнича діяльність є джерелом існування та двигуном розвитку будь-якої держави. Рівнем та масштабами виробничої діяльності визначаються економічна безпека в країні, а також сталість економічної, соціальної та фінансової системи держави.

Результати дослідження

Виробнича діяльність є важливим елементом діяльності будь-якого виробничого підприємства, яка в поєднанні з фінансовою та маркетинговою складовими дозволяє досягати поставлених цілей та розвиватись.

Будь-яку діяльність людини, в результаті якої задовольняються її потреби, можна охарактеризувати як виробничу. Виникає необхідність в дослідженні сутності та змісту поняття виробничої діяльності, оскільки в теорії та практиці управління відсутній однозначний підхід до його трактування.

Зрозуміло, що основою виробничої діяльності є виробництво. Відповідно до українського тлумачного словника [1] виробництво є «процесом, в ході якого люди, зв'язані між собою певними виробничими відносинами, створюють матеріальні блага, необхідні для суспільства».

Основною метою виробничої діяльності є забезпечення випуску основної та побічної продукції за номенклатурою та фізичними обсягами на виробничих потужностях підприємства. Виробнича діяльність є складною та багатоаспектною, будучи в стані постійної зміни та розвитку, вимагаючи виконання значного комплексу забезпечуючих робіт, що зумовило різноманітність підходів до розуміння сутності та змісту поняття виробничої діяльності.

Процес виробничої діяльності можна охарактеризувати як діяльність, що пов'язана з переробкою сировини на готовий продукт, особливо в умовах широкомасштабної промислової революції [2].

Бабій І. В. та Капінос Г. І. [3] визначають сутність і зміст виробничої діяльності як сукупні цілеспрямовані процеси, що здійснюються людьми за допомогою засобів праці або природних ресурсів, та в результаті чого створюється готова продукція, тобто змінюється склад, форма та стан і набувають нові властивості.

Будзан Б. [4] характеризує виробничу діяльність як елементи та відповідні частини, які є упорядкованими у сукупності, у взаємозв'язку, функціонуючи з метою виробництва продукції, виконання робіт або послуг, за умови підпорядкування кожного елемента спільній меті системи.

Горлачук В. В. та Яненко І. Г. [5] акцентують увагу на тому, що виробнича діяльність передбачає організацію та регулювання процесу виготовлення продукції.

Никифорак В. А. [6] трактує виробничу діяльність як процес, який є цілеспрямованим, в ході якого вхідні елементи (сировина, матеріали) перетворюються у вихідні (продукцію).

Солодова О. А. та Хобта В. М. [7] зазначають, що виробнича діяльність є організаційно-виробничим процесом, в ході якого відбувається пошук можливостей та використання їх у виробництві, та подальший обмін з розподілом виготовленої продукції у відповідності до цілей та завдань підприємства.

Технічна енциклопедія [8] характеризує виробничу діяльність як сукупні дії працівників, при яких вони застосовують засоби праці, які необхідні для перетворення наявних ресурсів у готовий продукт. Такі дії передбачають виробництво, переробку сировини, будівництво та надання різних видів послуг.

Ліпич Л. Г. та Волинець І. Г. [9] характеризують виробничу діяльність як сукупність дій працівників із застосуванням засобів праці, направлених на перетворення ресурсів у готову продукцію, що включають в себе зміну форм, вмісту, а також структури різних видів сировини.

Аналізування наведених трактувань поняття виробничої діяльності, дають змогу виокремити такі загальні підходи науковців до розуміння його сутності:

- як процесу, що спрямований на перетворення вхідних ресурсів у вихідний результат – продукт [3; 6-7];
- як діяльності щодо організації та регулювання виробничого процесу [5; 8-9];
- як системи упорядкованих елементів, які функціонують з метою виробництва продукції та підпорядкування кожного елемента спільній меті системи [4].

Як бачимо, більшість науковців є прихильниками саме процесного підходу, характеризуючи виробничу діяльність як певний процес трансформації виробничих ресурсів у готовий продукт.

Значна частина науковців вказує на обов'язковість забезпечення виробничої діяльності виробничими засобами (засоби та предмети праці), а також робочою силою, що в сукупності є необхідними елементами організації виробничого процесу. Водночас вважаємо, що лише забезпечення вищевказаними складовими не є достатніми для здійснення ефективної виробничої діяльності.

Висновки

Загалом, можемо стверджувати, що виробнича діяльність передбачає взаємодію людей, виробничих засобів та природних ресурсів, як складових виробничого процесу, в ході якого вхідні ресурси перетворюються у готовий продукт, який може бути готовий для споживання, або ж проходити подальший процес переробки.

На нашу думку, здійснення виробничої діяльності також потребує ефективної реалізації функцій управління: організації, регулювання та контролю виробничого процесу. Варто зауважити, що виробнича діяльність повинна здійснюватися цілеспрямовано.

Враховуючи результати проведеного дослідження, вважаємо за доцільне трактувати виробничу діяльність як організацію та регулювання виробничих процесів з метою виготовлення продукції (кінцевого та проміжного споживання), а також забезпечення досягнення цілей підприємства в цілому.

Досягнення цілей виробничої діяльності, підприємства в цілому, неможливі без ефективного управління нею, що також в значній мірі буде визначати рівень конкурентоспроможності підприємства та можливості його зростання в перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Словник української мови. URL : <http://sum.in.ua/>.
2. Manufacturing activity. General Multilingual Environmental Thesaurus. URL : <https://www.eionet.europa.eu/gemet/en/concept/5005>.
3. Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 352 с.
4. Будзан Б. Менеджмент в Україні: сутність і перспективи. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2012. 349 с.
5. Горлачук В.В. Економіка підприємства: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 344 с.
6. Никифорак В.А. Організація виробництва: навч. посіб. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2010. 407 с.
7. Формирование хозяйственных решений : монография / В.М. Хобта, О.А. Солодова, С.И. Кравченко и др. Донецк : Каштан, 2003. 416 с.
8. Технічна енциклопедія. URL: <http://techtrend.com.ua/index.php?newsid=5898>.
9. Ліпич Л.Г. Підходи до визначення суті виробничої діяльності підприємства. Вісник Дніпропетровського університету. Серія Економіка», 2015. Вип. 9 (1). С. 74-79.

Причепя Ірина Валеріївна – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email : prychepa.iryana@gmail.com.

Душук Юліанна Ігорівна – студентка групи МПОУз-20мз, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: duschykyu@gmail.com.

Prychepa Iryna V. – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Enterprise and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Dyshchuk Yulianna I. – Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.